

DŽILIJEN
FLIN

IŠČEZLA

Prevela
Vesna Stojković

■ Laguna ■

Naslov originala

Gillian Flynn

GONE GIRL

Copyright © 2012 by Gillian Flynn

This translation published by arrangement with Crown Publishers, an imprint the Crown Publishing Group, a division of Random House, Inc.

Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Bretu, starijoj svetlosti mog života,
i
Flinu, mlađoj svetlosti mog života.*

Ljubav je večita nepostojanost; u nju su utkane
laži, mržnja, čak i ubistvo; to je neizbežni procvat
suprotnosti, prekrasna ruža s blagim mirisom krvi.

TONI KUŠNER, *ILUZIJA*

DEO PRVI

DEČKO GUBI DEVOJKU

NIK DAN

Tog dana

KAD POMISLIM NA SVOJU ŽENU, UVEK POMISLIM NA NJENU glavu. Za početak, na njen oblik. Kad sam je video prvi put, video sam njen potiljak i bilo je nečeg ljupkog u njemu, u njegovim uglovima. Bio je poput blistavog, čvrstog klipa kukuruza ili rečnog fosila. Imala je, što bi viktorijanci rekli, *lepo oblikovanu glavu*. Lako ste mogli da zamislite lobanju.

Njenu glavu bih uvek prepoznao.

I ono što se nalazi u njoj. Razmišljam i o tome, o njenom umu. Njenom mozgu, svim onim vijugama, i mislima koje njima jurcaju kao brze, mahnite stonoge. Poput deteta, zamišljam kako joj otvaram lobanju, razmotavam njen mozak i prebirem po njemu, pokušavajući da pohvatam i objasnim njene misli. *O čemu razmišljaš, Ejmi?* Pitanje koje sam često postavljao tokom našeg braka, mada ne naglas, ne onoj koja je na njega mogla da odgovori. Pretpostavljam da se ta pitanja nadvijaju nad svaki brak: *O čemu razmišljaš? Šta osećaš? Ko si ti? Šta smo to jedno drugom uradili? Šta ćemo uraditi?*

Otvorio sam oči tačno u šest ujutro. Nije bilo smernog treptanja, ni nežnog žmirkanja dok se svest polako vraća. Bilo je to mehaničko buđenje. Sablasni škljocaj očnih kapaka trbuhozborčeve

---

lutke: sve je crno, a onda – krećemo! Prvo što sam ugledao bio je sat koji je pokazivao 6.00. Osećao sam se drugačije. Retko sam se budio u tako zaokruženo vreme. Bio sam od onih koji ustaju u bilo koji čas: 8.43, 11.51, 9.26. Mojim životom nije upravljao alarm.

Baš u tom trenutku, u 6.00, sunce se popelo iznad hrastovih krošnji pokazujući svoje letnje lice gnevnog božanstva. Njegov odsjaj blesnuo je preko reke ka našoj kući, dugačak, plamteći prst uperen u mene kroz tanane zavese naše spavaće sobe. Optužuje: *Videli su te. Videće te.*

Valjao sam se po krevetu, našem njujorškom krevetu u našoj novoj kući, koju smo još uvek zvali *naša nova kuća* iako smo u njoj bili već dve godine. To je iznajmljena kuća pored Misisipija koja odiše skorojevičkom malograđanštinom, mesto o kakvom sam kao dete sanjao iz svog radničkog naselja s itisonima od zida do zida. Jedna od onih kuća koja vam odmah deluje prisno: tipski luksuzna, neizazovna, nova, nova, nova kuća koje bi se moja žena gnušala – a i gnušala je se.

„Treba li pre ulaska da se odreknem svoje duše?“ Prvo je to rekla po dolasku. Bio je to kompromis: Ejmi je insistirala da ne kupujemo kuću u mom rodnom gradiću u Misuriju već da je iznajmimo, čvrsto se nadajući da se ovde nećemo dugo zadržati. Ali jedine kuće za iznajmljivanje bile su načičkane u ovom propalom naselju: minijaturnom napuštenom gradu sačinjenom od velikih zdanja u vlasništvu banke, kojima je zbog ekonomske krize pala cena, naselje zatvoreno pre nego što je uopšte i otvoreno. Bio je to kompromis, ali Ejmi nije to uopšte tako videla. Ejmi je to videla kao moj hir kojim sam želeo da je kaznim, zlobno i sebično joj sipajući so na živu ranu. Odvući ću je poput pećinskog čoveka u grad koji je svim silama izbegavala, i naterati je da živi u jednoj od onih kuća kojima se podsmevala. Pretpostavljam da nije kompromis ako samo jedno od nas na to tako gleda, ali takvi su obično bili naši kompromisi. Uvek bi se jedno od nas naljutilo. Obično Ejmi.

Nemoj mene kriviti zbog ove nepravde, Ejmi. Zbog Misurija. Krivi ekonomiju, zlu sreću, moje roditelje, svoje roditelje, krivi internet, ljude koji ga koriste. Nekad sam bio pisac. Zapravo publicista. Pisao sam o televiziji, filmovima i knjigama. Onomad kad su ljudi čitali na papiru, kad je ljudima još bilo stalo do mog mišljenja. Stigao sam u Njujork krajem devedesetih, u suton slavnih dana, mada to tad niko nije znao. Njujork je bio prepun novinara, publicista, jer postojali su časopisi, pravi časopisi, gomila njih. U to doba internet je još uvek bio nekakav egzotični kućni ljubimac koga čuvaju u zapečku izdavaštva – bace mu malo hrane, gledaju ga kako igra na povocu, o baš je sladak, definitivno nas neće ubiti preko noći. Razmislite: u vreme kad su klinci, sveži diplomci, mogli da dođu u Njujork i *budu plaćeni da pišu*. Pojma nismo imali da smo se upustili u posao koji će za desetak godina iščeznuti.

Jedanaest godina sam imao posao a onda odjednom više nisam. Širom zemlje časopisi su počeli da se gase, povlačeći se pred iznenadnom zarazom koju je donela propala ekonomija. Publicisti poput mene – oni koji teže da postanu pravi pisci i objave roman, filozofi skloni umovanju, čiji mozgovi ne funkcionišu dovoljno brzo da bi blogovali, linkovali ili tvitovali, u suštini stari, tvrdoglavi razmetljivci – odslužili su svoje... Bili smo poput šeširdžija koji prave ženske šešire ili onih što proizvode bičeve za čeze: naše vreme je prošlo. Tri nedelje pošto su me otpustili, Ejmi je ostala bez posla, kakav god da je bio. (Osećam kako mi Ejmi gleda preko ramena, zlobno se smeju-lji prisećajući se kako sam raspravljao o svojoj karijeri, svojoj nesreći, odbacujući ono kroz šta je ona prošla u jednoj rečenici. Baš tipično, rekla bi vam. *Baš liči na Nika*. Bio je to refren koji je ponavljala: *Baš liči na Nika da...* a šta god to bilo, šta god da je *baš ličilo na mene*, bilo je loše.) Dvoje odraslih bez posla, provodili smo nedelje tumarajući po našoj viktorijanskoj kući u Bruklinu u čarapama i pidžami ne razmišljajući o budućnosti,

---

rasipali neotvorenu poštu po stolovima i sofama, jeli sladoled u deset ujutro i po podne dugo dremali.

A onda je jednog dana zazvonio telefon. Na vezi je bila moja sestra bliznakinja. Nakon što je godinu dana ranije ostala bez posla u Njujorku – ta devojka je uvek korak ispred mene, čak i kad se radi o usranoj sreći – Margo se vratila kući. Margo zove iz dobrog starog Severnog Kartidža u Misuriju, iz kuće u kojoj smo odrasli, i dok slušam njen glas, vidim je kao desetogodišnjakinju, s klobukom tamne kose, u kratkim pantalonama na tregere, sedi na gatu iza babine i dedine kuće, nehajno prućena poput starog jastuka, mlati mršavim nogama po vodi i gleda kako joj reka zapljuskuje bela stopala, tako odlučna, potpuno staložena još kao dete.

Goin glas bio je topao i šušketav, čak i dok prenosi ovu tešku vest: naša nesalomiva majka umire. Tata je već izgubljen – pomračenog (zlobnog) uma i (bednog) srca polako baulja ka onom svetu. Ali izgleda da će ga majka preteći. Ostalo joj je još oko šest meseci, možda godinu dana. Pretpostavio sam da je Go sama otišla da razgovara s doktorom, brižljivo hvatajući beleške svojim aljkavim rukopisom, i trudila se da kroz suze razabere šta je napisala. Datumi i doziranje.

„Ma, jebeš ga, nemam pojma šta ovde piše, je l' ovo devetka? Ima li to uopšte smisla?“, rekla je, a ja je prekinuh. Evo zadatka, nekakvog cilja, koji mi sestra pruža na dlanu na dar. Samo što ne zaplakah od olakšanja.

„Vratiću se, Go. Preselićemo se kući. Ne treba kroz ovo da prolaziš sama.“

Nije mi verovala. Čuo sam je kako diše na drugom kraju veze.

„Ozbiljno, Go. Zašto da ne? Ništa nas ne zadržava ovde.“

Dug uzdah. „A Ejmi?“

O tome nisam dovoljno promislio. Jednostavno sam pretpostavio da ću pokupiti svoju ženu Njujorčanku, s njenim njujorškim interesovanjima, njujorškim ponosom, odvojiti je od

---

njenih roditelja Njujorčana – primorati je da napusti Menhetn, mahnitu, uzbudljivu zemlju budućnosti – i tek tako je preneti u gradić na reci u Misuriju.

Još uvek nisam shvatao kolika sam budala, koliki sam optimista kad u to verujem i koliko to, da, *baš liči na Nika*. A nisam shvatao ni koliko ću patnje time prouzrokovati.

„Ejmi će biti okej. Ejmi...“ E sad je trebalo da kažem. „Ejmi voli mamu.“ Ali nisam mogao da kažem Go da Ejmi voli našu majku jer, i posle toliko vremena, Ejmi jedva da je poznavala našu majku. Posle onih par susreta obe su ostale zbunjene. Ejmi bi posle danima analizirala te razgovore – „A šta je mislila kad je rekla...“ – kao da je moja majka neka prastara Indijanka koja je došla iz tundre noseći pune ruke sirovog jakovog mesa i nešto dugmića za trampu, i pokušava da od Ejmi izvuče nešto što ona ne nudi.

Ejmi nije želela da upozna moju porodicu, nije želela da upozna moje rodno mesto, a opet, iz nekog razloga, mislio sam da bi bila dobra ideja preseliti se tamo.

Probudio sam se s licem u jastuku toplom od mog daha. Probio sam temu u mojoj glavi, danas nije dan za preispitivanje ili kajanje. Danas je dan za akciju. Iz prizemlja je dopirao davno zaboravljeni zvuk: Ejmi sprema doručak. Treska drvenim ormarićima (bum-tras!), tandrče limenim i staklenim posuđem (cing-cang!), pretura i prebira po gomili metalnih šerpi i gvozdениh tiganja (cangr-cangr!). Naštimavanje kulinarskog orkestra, koji se uz energičnu lupnjavu približava finalu, tiganj za palačinke treska na pod, udara u zid zvečeći poput činela. Pravi se nešto impresivno, verovatno palačinke, jer palačinke su posebne, a Ejmi će želeti da danas pripremi nešto posebno.

Danas nam je petogodišnjica braka.

Otišao sam bos do ivice stepeništa i stao da oslušnem, zarivši nožne prste u debeli tepih, koji se prostirao od zida do zida i koji je Ejmi iz principa prezirala, i promišljao se jesam li spreman da se pridružim svojoj ženi. Ejmi je bila u kuhinji, nesvesna mog oklevanja. Pevušila je neku melanholičnu, poznatu melodiju. Upinjao sam se da je prepoznam – neka narodna pesma? uspavanka? – a onda sam shvatio da je to tema iz *MEŠ*-a. Samoubištvo ne boli. Sišao sam u prizemlje.

Stajao sam na vratima i gledao svoju ženu. Platinastoplavu kosu podigla je u konjski repić koji je veselo landarao poput vijače, a dok je pevušila, odsutno je sisala opečeni prst. Pevušila je za sebe jer kad je trebalo upropastiti stihove, nije joj bilo ravnog. Kad smo tek počeli da se zabavljamo, na radiju su pustili neku pesmu Dženezisa: „Ona kao da ima nevidljivi dodir, o da.“ A Ejmi je pevušila: „Uzima moj šešir i stavlja ga na gornju policu.“ Kad sam je pitao šta ju je navelo da pomisli da su njeni stihovi i približno tačni, rekla mi je da je oduvek mislila da žena u pesmi stvarno voli svog muškarca jer stavlja njegov šešir na *gornju* policu. Tada sam znao da mi se sviđa, da mi se stvarno sviđa, ta devojka koja za sve ima objašnjenje.

Ima nečeg uznemirujućeg u tome kad vam se vraća sećanje na nešto toplo, a vama je sasvim hladno.

Ejmi se zapiljila u palačinku koja je cvrčala u tiganju i olizala nešto sa zgloba šake. Delovala je trijumfalno, kao prava supruga. Kad bih je uzeo u naručje, mirisala bi na šumsko voće i šećer u prahu.

Primetivši me kako gvirim u prljavim boksericama, onako sav raščupan, naslonila se na kuhinjski pult i rekla: „Gde si, lepi?“

U grlu mi se nakupiše gorčina i užas. Pomislio sam: *Dobro, kreni.*

Stigao sam na posao dosta kasno. Moja sestra i ja napravili smo glupost kad smo se oboje vratili kući. Uradili smo ono o

---

čemu smo oduvek pričali. Otvorili smo bar. Pozajmili smo za to novac od Ejmi, osamdeset hiljada dolara, što nekada za nju nije bilo ništa, ali sada je već bilo gotovo sve. Zakleo sam se da ću joj vratiti, i to s kamatom. Neću da budem od onih muškaraca koji pozajmljuju od svoje žene – mogao sam da zamislim tatu kako pri samoj pomisli na to pravi grimasu. *Pa, ima svakojakih muškaraca*, njegova najgora kletva s neizgovorenim krajem: *a ti si od one pogrešne sorte*.

Zapravo, bila je to praktična odluka, pametan poslovni potez. I Ejmi i meni trebao je novi posao; ovo bi bio moj. Jednog dana i ona će izabrati svoj, a možda i neće, ali u međuvremenu, evo nekakvog prihoda, ostvarenog preostalim novcem iz Ejminog starateljskog fonda. Poput one kućerine koju sam iznajmio, i bar je imao simboličan značaj u mojim sećanjima na detinjstvo – mesto gde odlaze samo odrasli i rade šta već odrasli rade. Možda sam baš zato, ostavši bez sredstava za život, toliko navaljivao da ga kupim. Podseća me da sam ipak, i pored svega, odrasla osoba, zreo muškarac, korisno ljudsko biće, iako sam ostao bez posla zahvaljujući kome sam sve to bio. Neću ponoviti istu grešku: horde kolumnista i dalje će ostajati bez posla zbog interneta, krize, američke javnosti, koja će radije gledati TV, igrati video-igrice ili elektronskim putem obavestiti prijatelje da je, kao, *kiša sranje*. Ali nema aplikacije za opijenost koju po vrelom danu u svežem mračnom baru u vama izazove burbon. Svetu će uvek biti potrebno piće.

Naš bar nalazi se na uglu i odiše nekakvom nasumičnom, nabacanom estetikom. Najlepše u njemu je masivni viktorijanski šank, zmajeve glave i anđeoska lica koja se pomalaju iz hrasta – preterano kitnjasta drvenarija u ovo usrano doba plastike. Ostatak bara zapravo i jeste usran, parada onog najbednijeg što je svaka decenija imala da ponudi: pod s linoleumom iz doba Ajzenhauera, s ivicama izvrnutim poput zagorelog tosta; bedni zidovi s drvenom oplatom pravo iz pornića u domaćoj radinosti

---

iz sedamdesetih; halogene podne lampe, uzgredni omaž mojoj studentskoj sobi iz devedesetih. Krajnji utisak je neobično ugodan – više liči na nečiju pomalo zapuštenu stračaru nego na bar. A deluje i veselo: delimo parking s lokalnom kuglanom pa mušterije na ulazu svaki put pozdravi zveket čunjeva.

Nazvali smo bar *Bar*. „Ljudi će misliti da im se podsmevamo, ne da nam je ponestalo originalnih ideja“, razmišljala je moja sestra.

Da, mislili smo da smo duhoviti Njujorčani – da je to ime štos koji niko drugi zapravo neće ukapirati, ne onako kako ga mi kapiramo. Ne na metanivou. Zamišljali smo meštane kako se češkaju po nosu: *Zašto ste ga nazvali Bar?* Ali, naša prva mušterija, sedokosa žena s bifokalnim naočarima u ružičastoj trenerci, rekla je: „Sviđa mi se ime. Kao ono kad se u *Doručku kod Tifanija* mačka Odri Hepbern zove Mačka.“

Posle toga smo se osećali mnogo manje superiorno, što je dobro.

Zaustavio sam se na parkingu. Čekao sam da čujem udarac iz kuglane – *hvala vam, hvala, prijatelji* – i onda izašao iz kola. S divljenjem sam osmotrio okolinu, još uvek mi nije dosadio pitomi pogled: zdepasta pošta od žute cigle preko puta ulice (sada zatvorena subotom), skromna poslovna zgrada bež boje odmah niz put (sada zatvorena skroz). Grad nije cvetao, ne više, daleko od toga. Ma, nije čak bio ni jedinstven, s obzirom da je bio jedan od dva Kartidža u Misuriju – naš je, formalno, Severni Kartidž, što zvuči kao grad blizanac, mada je stotinama kilometara udaljen od onog drugog, manjeg: neobičnog gradića u stilu pedesetih, naraslog do običnog predgrađa srednje veličine, što su oni tamo nazvali progresom. Ipak, tu je moja mama odrasla i tu je odgajala mene i Go, tako da ima neku priču. Bar moju.

Dok sam preko betonskog parkinga prošaranog korovom prilazio *Baru*, pogledao sam niz put i ugledao reku. To je ono što mi se oduvek sviđalo u našem gradu: nije podignut na

---

nekoj bezbednoj litici koja se nadnosi nad Misisipi – mi smo na Misisipiju. Mogao bih da odem niz put i ugazim pravo u metar duboku rupu s blatom i evo me na putu za Tenesi. Na svakoj zgradi u centru grada vide se rukom ucrtane linije koje pokazuju dokle je reka stigla tokom poplava '61, '75, '84, '93, '07, '08, '11. I tako dalje.

Reka sad nije nadošla, ali je jurišala u snažnim, gustim naletima. U korak s rekom, pogleda uprtih u zemlju, ukrućenih ramena, kretala se kolona ljudi, nepokolebljivo ide nikuda. Dok sam ih gledao, jedan čovek iznenada pogleda u mene, lice u senci, tmina ovalnog oblika. Okrenuo sam glavu.

Najednom sam osetio snažnu potrebu da uđem. Nisam prešao ni šest metara, a po vratu poče da mi izbija znoj. Sunce je i dalje gnevno gledalo s neba. *Videli su te.*

Pripade mi muka pa ubrzah korak. Trebalo mi je piće.

EJMI ELIOT

8. januar 2005.

☞ ZAPIS IZ DNEVNIKA ☞

TRA I LA! DOK OVO PIŠEM, NA LICU MI JE ŠIROK KEZ USVOJENOG siročeta. Toliko sam srećna da me je sramota, kao neka tehnikolor tinejdž strip junakinja, dok pričam telefonom kose vezane u konjski rep a iznad mene u balončiću piše: *Upoznala sam jednog dečka!*

Ali jesam. Ovo je tehnička, empirijska istina. Upoznala sam jednog dečka, sjajnog, prelepog tipa, duhovitog, kul lika. Da vam opišem situaciju, jer zaslužuje to zbog budućih pokolenja (ne, molim vas, nisam baš toliko odlepila, buduća pokolenja! tja). Pa ipak. Nije Nova godina, ali ipak je još kako nova godina. Zima je: rano pada mrak, ledeno je.

Karmen, novija prijateljica – poluprijateljica, jedva prijateljica, jedna od onih prijateljica kojima ne možete da otkazete – nagovorila me je da izađemo u Bruklin, na jednu od njenih žurki za pisce. E sad, volim ja žurke za pisce, volim pisce, ja sam dete pisaca, ja sam pisac. Još uvek volim da naškrabam tu reč – PISAC – svaki put kad me u nekom formularu, upitniku ili dokumentu pitaju za zanimanje. Dobro, pišem testove za određivanje ličnosti, ne pišem o velikim problemima

---

današnjice, ali mislim da je pošteno reći da sam pisac. Ovaj dnevnik koristim da se usavršim: da izbrusim svoje veštine, da sakupim detalje i zapažanja. Da pokažem, a ne da pričam i sva ta sranja koja pisci ponavljaju. (*Kez usvojenog siročeta*, mislim, hajde, nije loše.) Ali stvarno, mislim da me moji testovi svrstavaju makar među honorarce. Zar ne?

Na nekoj žurki nađeš se okružena stvarno talentovanim piscima, zaposlenim u uglednim novinama i časopisima. Ti pišeš samo testove za ženske časopise. Kad te neko pita čime se baviš, ti:

- a) Sramota te je i kažeš: „Ja samo pišem testove, ma budalaštine!“
- b) Predeš u napad: „Trenutno pišem, ali razmišljam o nečem izazovnijem i isplativijem – što, čime se vi bavite?“
- c) Ponosna si na svoja dostignuća: „Pišem testove za određivanje ličnosti koristeći znanje stečeno u radu na masteru iz psihologije – i, čuj ovo: ja sam inspiracija za omiljeni serijal knjiga za decu, sigurna sam da ga znate, *Čudesna Ejmi*? Jeste, zato, puši mi ga, snopčino.“

Odgovor: C, apsolutno C.

U svakom slučaju, žurku je napravio jedan Karmenin dobar prijatelj koji piše za neki filmski časopis i, po njenim rečima, veoma je duhovit. Na trenutak se zabrinem da želi da nas smuva: ne želim da me smuvaju. Mene neko treba da uhvati iz zasede, iznenada, poput nekakvog divljeg ljubavnog šakala. Inače mi bude previše neprijatno. Imam osećaj kao da se trudim da budem šarmantna, a onda shvatim da se očigledno previše trudim da budem šarmantna pa se trudim da budem još šarmantnija kako bih se iskupila za lažni šarm, a onda se praktično pretvorim u Lajzu Mineli: plešem u najlonkama i šljokicama,

---

moleći vas da me volite. Mašem polucilindrom i pružam ruke ka publici uz širok kez.

Ali ne, shvatam, dok Karmen nastavlja da trtlja o svom prijatelju: on se *njoj* sviđa. Dobro je.

Penjemo se uz tri stupca naherenih stepenica i zakoračimo u krkljanac telesne toplote i piskaralosti: mnogo naočara s crnim okvirima i čupave kose; lažne kaubojske košulje i rolke; crni kratki vuneni kaputi razbacani po kauču prelivaju se po podu; poster za *Bekstvo* na nemačkom (*Ihre Chance war gleich Null!*) na jednom ispucalom zidu. Na stereu *Franz Ferdinand*: „Take Me Out“.

Grupica muškaraca obigrava oko stola za kartanje gde je poređan sav alkohol, posle nekoliko gutljaja dolivaju još pića u čaše, svesni da ga nema još mnogo. Uguram se i poput uličnog svirača naciljam svoju plastičnu čašu na centar, slatki lik u majici Spejs Invejdersa ubaci mi nekoliko kockica leda i malo votke.

Uskoro nam ne gine zeleni jabukovac smrtonosnog izgleda, koji je domaćin kupio štosa radi, osim ako neko ne trkne po piće, što je malo verovatno jer očigledno svako misli da je on trknuo prošli put. Prava januarska žurka, jer su svi još uvek nakrkani i predozirani šećerom posle praznika, istovremeno i tromi i razdražljivi. Žurka na kojoj ljudi previše piju i upuštaju se u svađe pažljivo biranim rečima, izbacuju dim cigarete kroz otvoren prozor čak i nakon što im je domaćin rekao da izađu napolje. Već smo pričali na hiljadu prazničnih žurki, nemamo više šta da kažemo. Svi smo smoreni, ali ne želimo da izađemo na januarski mraz; kosti nas još bole od stepenica u podzemnoj.

Karmen me je ostavila i pridružila se svom momku domaćinu – vode žučnu raspravu u uglu kuhinje, pogrbljenih ramena, licem okrenuti jedno ka drugom tako da obrazuju srce. Dobro je. Razmišljam da pojedem nešto tek da imam šta da radim, da ne stojim nasred sobe osmehujući se poput novog klinca u menzi. Ali skoro sve je nestalo. Na dnu ogromne plastične

---

činije leži nekoliko komadića čipsa. Poslužavnik s odeljenja za delikatese u supermarketu pun sparušene šargarepe, čvornovotog celera i sluzavog umaka stoji netaknut na stočiću, posut cigaretama kao dodatnim komadićima povrća. Nagonski, radim ono što i uvek radim: Šta bi bilo kad bih sad skočila s balkona pozorišta? Šta bi bilo kad bih lupila žvaku beskućniku koji sedi preko puta mene u podzemnoj? Šta bi bilo kad bih nasred ove žurke sela sama na pod i pojela sve sa tog poslužavnika, čak i cigarete?

„Molim te, nemoj da jedeš ništa odatle“, kaže on. To je *on* (bum bum BUUUM!), ali ja još ne znam da je to *on* (bum-bum-buum). Znam da je to tip koji će mi se obratiti, nosi svoju nadmenost kao neku podrugljivu majicu, ali bolje mu pristaje. On je od onih koji se ponašaju kao da se često krešu, tip koji voli žene, tip koji će me zapravo pošteno pojebati! Moje zabavljanje se, izgleda, svodi na tri tipa muškaraca: fenseri s Ajvi lige koji misle da su likovi iz Ficdžeraldovog romana; dovitljivi momci s Vol strita kojima iz očiju, ušiju, usta iskaču simboli za novac; i osetljivi pametnjakovići, toliko obuzeti sobom da im sve deluje kao šala. Ficdžeraldovci su obično neuspešno porničarski u krevetu, mnogo buke i akrobacija uz vrlo malo učinka. Za one iz finansija ispostavi se da su puni gneva i mlitavi. Pametnjakovići tucaju kao da komponuju nekakav matematički rok: ova ruka prelazi ovako preko žica, a onda ovaj prst udara fin bas ritam... Zvučim kao drolja, zar ne? Zastanem da izbrojim koliko... jedanaest. Nije loše. Oduvek sam mislila da je dvanaest solidan, razuman broj da se na njemu završi.

„Ozbiljno“, nastavlja broj 12. (Ha!) „Odmakni se od tog poslužavnika. Džejms ima još otprilike tri namirnice u frižideru. Mogu da ti napravim maslinu sa senfom. Doduše, samo jednu maslinu.“

Doduše, samo jednu maslinu. Nije toliko smešno, ali već deluje kao skrivena šala koja će, kad se nekoliko puta s nostalgijom

---

ponovi, postati sve smešnija. Pomislim: *Za godinu dana, šetaćemo u smiraj dana Bruklinskim mostom, a jedno od nas će prošaptati: „Doduše, samo jednu maslinu“, i prasnucemo u smeh.* (A onda se zaustavim. Užas. Kad bi znao da već radim ono za godinu dana, pobegao bi a ja bih mogla samo da ga bodrim.)

Priznajem, osmehujem se najviše zbog toga što je prelep. Uznemirujuće prelep, izgled od kog ti se zavrti u glavi, zbog kog poželiš da jednostavno izgovoriš ono što je očigledno – „Znaš da si divan, zar ne?“ – i nastaviš razgovor. Kladim se da ga tipovi mrze: izgleda kao zli bogatunčić iz tinejdžerskih filmova osamdesetih – onaj što zlostavlja osetljivog autsajdera i koji će na kraju dobiti pitu u lice, šlag mu se sliva niz podignuti okovratnik dok svi u trpezariji kliču.

Mada, ne ponaša se tako. Zove se Nik. Sviđa mi se. S tim imenom deluje fino, obično, što i jeste. Kad mi se predstavi, odgovorim: „E to je pravo ime.“ Lice mu se ozari i ispali nešto u stilu: „Nik je tip s kojim možeš da popiješ pivo, tip kome ne smeta ako mu se isповраćaš u kolima. Nik!“

Izvaljuje gomilu užasnih štosova. Pohvatala sam tri četvrtine filmskih referenci. Možda dve trećine. (Podsetnik: Iznajmi *Sigurnu stvar.*) Napuni mi čašu a da ne moram ni da tražim, uspevši nekako da iskopa poslednju čašu dobrog pića. Osvojio me je, pobo je u mene zastavicu: *ja sam prvi stigao, moja je, moja.* Posle niza nervoznih, uglednih muškaraca postfeminista s kojima sam u poslednje vreme bila, lepo je biti teritorija. Ima divan osmeh, poput mačke. Osmehuje mi se tako da samo čekam kad će iz usta početi da mu izleće žuto perje ptičice Tviti. Ne pita me čime se bavim, što je dobro, za promenu. (Jesam li ti spomenula da sam pisac?) Obraća mi se onim treperavim naglaskom iz Misurija; rodio se i odrastao pored Hanibala, rodnog mesta Marka Tvena, koje mu je poslužilo kao inspiracija za *Toma Sojera*. Kaže mi da je kao tinejdžer radio na parobrodu, večera i džez za turiste. A kad se nasmejem (razmažena

---

Njujorčanka koja nikad nije kročila u te velike nepokorne centralne države, države u kojima mnogi drugi ljudi žive), saopštava mi da je *Misura* čarobno mesto, najlepše na svetu, nema divnije države. Ima vragolast pogled, duge trepavice. Mogu da ga zamislim kao dečaka.

Vozimo se zajedno kući taksijem, ulična svetla promiču kao nejasne senke dok kola hitaju kao da nas neko juri. U jedan ujutro upadamo u jedan od neobjašnjivih zastoja dvanaest blokova od mog stana pa izlazimo iz taksija na hladnoću, u veliko *Šta dalje?*, i Nik krene da me prati do kuće, obgrlivši me oko struka, a lica su nam zaleđena od hladnoće. Kad skrenemo za ugao, u lokalnoj pekari upravo istovaruju šećer u prahu, ubacuju ga u džakovima niz cev u podrum kao da je cement, a kroz beli slatki oblak vide se samo senke istovarivača. Ulica se zatalasa a Nik me privuče k sebi i opet mi se osmehne *onako*, uzima pramen moje kose i prelazi prstima celom dužinom sve do kraja, dvaput ga cimne kao da povlači zvono. Trepavice su mu posute prašom i, pre nego što se nagne ka meni, otire mi šećer s usana kako bi mogao da me okusi.

NIK DAN

Tog dana

OTVORIO SAM ŠIROM VRATA SVOG BARA, KLIZNUO U MRAK I po prvi put tog dana zaista duboko udahnuo, osetivši miris cigareta i piva, malčice prolivenog burbona, oštar miris bajatih kokica. Jedina mušterija u baru sedela je sama na sasvim suprotnom kraju: starija žena po imenu Su, koja je dolazila svakog četvrtka s mužem dok on pre tri meseca nije umro. Sad je svakog četvrtka dolazila sama, nikad nešto posebno raspoložena za razgovor, samo bi sedela uz pivo i ukrštene reči, nastavljajući ritual.

Moja sestra je radila za šankom, kosu je zakačila štreberskim šnalicama, a ruke su joj bile rumene od umakanja pivskih čaša u vrelu sapunicu. Go je vitka i ima neobično lice, što ne znači da nije privlačno. Čoveku samo treba malo vremena da ukapira crte njenog lica: široka vilica, prćast lep nos, krupne tamne oči. Da je ovo istorijski film, neki muškarac nakrivio bi filcani šešir, zviznuo ugledavši je i rekao: „Evo prave *cure!*“ Lice kraljice otkaćenih komedija iz tridesetih ne može se baš uvek preneti u naše doba princeza, ali posle toliko godina provedenih s njom, znam da se muškarcima sviđa moja sestra, i to mnogo, što me kao brata stavlja u čudnu situaciju da sam istovremeno i ponosan i na oprezu.

„Prave li još uvek mesni hleb?“, upitala je umesto pozdrava, ne dižući pogled, tek tako znajući da sam to ja, a ja osetih olakšanje kao i obično kad je vidim: možda baš nije sjajno, ali biće okej.

Moja bliznakinja. Go. Toliko puta sam to izgovorio da to više nisu bile samo obične reči već su se pretvorile u ohrabrujuću mantru. Rođeni smo sedamdesetih, u vreme kad su blizanci bili retki, pomalo magični: rođaci jednoroga, braća i sestre vilenjaka. Posedujemo čak i nekakvu blizanačku telepatiju. Go je zaista jedina osoba na celom svetu s kojom sam sasvim prirodan. Ne osećam potrebu da joj objašnjavam svoje postupke. Ne razjašnjavam, ne sumnjam, ne brinem. Ne govorim joj sve, ne više, ali kažem joj daleko više nego ikom drugom. Kažem joj onoliko koliko mogu. Devet meseci proveli smo jedno uz drugo, čuvali jedno drugom leđa. To nam je prešlo u naviku koja je ostala za ceo život. Nikad mi nije smetalo što je devojčica, neobično za klinca toliko obuzetog sobom. Šta da vam kažem? Oduvek je bila kul.

„Mesni hleb, to mu dođe kao nešto suhomesnato? Mislim da prave.“

„Trebalo bi da kupimo malo“, rekla je. Pogledala me je izvivši obrvu. „Zvuči zanimljivo.“

I ne pitavši me, sipala mi je gutljaj piva u čašu sumnjive čistoće. Kad je primetila da zurim u zamrljanu ivicu, primakla je čašu ustima i olizala mrlju, ostavivši trag pljuvačke. Spustila ju je pravo pred mene. „Je l' sad bolje, moj prinče?“

Go čvrsto veruje da sam ja nasledio sve najbolje od naših roditelja, da sam bio dečak koga su planirali, jedino dete koje su mogli da priušte, a da se ona ušunjala u ovaj svet prikačivši se za moj članak, neželjeni uljez. (Što se mog oca tiče, posebno neželjeni.) Veruje da je kroz čitavo detinjstvo bila prepuštena samoj sebi, bedno stvorenje kome bi tu i tamo udelili iznošenu odeću i zaboravljali da potpišu opomene iz škole, na kome se

---

štedelo i koje je izazivalo sveopšte kajanje. Teško mi je da to priznam, ali ova slika bi donekle mogla biti i tačna.

„Da, bedni moj mali robe“, rekao sam i odmahnuo rukom kao da joj dajem kraljevski oprostaj.

Nagnuo sam se nad pivo. Trebalo mi je da sednem i popijem dva-tri piva. Živci su mi još igrali posle onog jutros.

„Šta je s tobom?“, upitala je. „Sav si nekako nervozan.“ Poprskala me je sapunicom, više vode nego sapuna. Klima-uređaj se uključio i razbarušio nam kosu. Zadržavali smo se u *Baru* duže nego što je trebalo. Postao je klupska kućica iz detinjstva koju nikad nismo imali. Jedne noći prošle godine, majka nam je još bila živa ali se već bližila kraju, nas dvoje smo pijani, tražeći utehu, otvorili kutije u njenom podrumu i, uz mnogo uzdaha između gutljaja piva iz konzerve, ponovo otkrili igračke i igre. Božić u avgustu. Posle mamine smrti Go se preselila u našu staru kuću, pa smo polako, malo-pomalo, premestili naše igračke u *Bar*: lutka Jagodica Bobica, sada bez mirisa, odjednom se pojavi na stoličici (moj poklon za Go). Autić bez jednog točka stvori se na polici u uglu (Goin poklon za mene).

Razmišljali smo o tome da uvedemo veće društvenih igara, iako je većina mušterija bila prestara da bi osećala nostalgiju za našim „gladnim nilskim konjima“, našom „igrom života“ s majušnim plastičnim kolima koje treba popuniti plastičnim mamama, tatama i bebicama. Nisam mogao da se setim kako se pobeđuje. (Velika Hasbro* mudrost za danas.)

Go nam je dosula pivo. Levi kapak joj se blago spustio. Bilo je tačno podne, 12.00, i zapitao sam se koliko li već dugo pije. Za njom je burna decenija. Moja sestra sklona umovanju, s genijalnim mozgom i duhom rodeo jahača, napustila je koledž i krajem devedesetih preselila se na Menhetn. Bila je jedna od

---

* Hasbro – američka multinacionalna kompanija koja proizvodi igračke i društvene igre. (Prim. prev.)

izvornih dot-kom fenomena – dve godine zarađivala je bolesno mnogo, a onda je dvehiljadite mehur pukao. Go se nije mnogo potresla. Bila je bliža dvadesetoj nego tridesetoj; biće okej. Za drugi čin, dobila je diplomu i pridružila se svetu investicionih bankara u sivim odelima. Bila je na sredini hijerarhijske lestvice, ništa previše upadljivo, ništa za osudu, ali je tokom finansijskog kraha 2008. brzo ostala bez posla. Nisam ni znao da je otišla iz Njujorka dok me nije pozvala iz mamine kuće: Odustajem. Preklinjao sam je, ubeđivao je da se vrati, a sa drugog kraja veze čula se samo ozlojeđena tišina. Kad sam prekinuo vezu, uputio sam se zabrinut do njenog stana u Bauriju i, ugledavši Gerija, njen ljubljani fikus, sparušenog na požarnom izlazu, znao sam da se nikad neće vratiti.

Bar kao da ju je razgalio. Vodila je knjige, točila pivo. Gotovo redovno je krala iz tegle s napojnicama, mada, ona je i radila više od mene. Nikad nismo pričali o našim prošlim životima. Bili smo Danovi i bilo nam je dosta svega i, čudno, ali bili smo neobično zadovoljni zbog toga.

„Dakle, šta je?“

„*Eh.*“

„Šta eh? Nešto ne valja? Loše izgledaš.“

Slegao sam ramenima kao da kažem *da*; ona mi pažljivo osmotri lice.

„Ejmi?“, upitala je. Jednostavno pitanje. Ponovo sam slegao ramenima – ovog puta da potvrdim kao da je pitam: *I šta ćeš sad?*

Go me veselo pogleda, nalakćena na šank, brade naslonjene na šake, naoštrivši se za detaljno preispitivanje mog braka. Go, jednočlani stručni odbor. „Šta s njom?“

„Loš dan. Samo loš dan.“

„Ne daj da te ona brine.“ Go je pripalila cigaretu. Pušila je tačno jednu dnevno. „Žene su lude.“ Go nije smatrala da ona spada u opštu kategoriju *žena*, reč koju je koristila s podsmehom.

Vratio sam joj dim koji je izbacila. „Danas nam je godišnjica. Peta.“

„Au“, odgovorila je moja sestra nakrivivši glavu. Bila je deve-ruša, sva u ljubičastom – „prelepa *gospa*, gavran-crne kose, odevena u ametist“, kako ju je nazvala Ejmina majka – ali nije pamtila godišnjice. „U je! Jebote. Čoveče. Baš je brzo prošlo.“ Dunula je još malo dima ka meni, kao da se nehajno dobacuje-mo kancerom. „Izvešće jednu od onih svojih, uh, kako to ono zovete, nije lov na drangulije...“

„Potraga za blagom“, rekao sam.

Moja žena je volela igre, uglavnom mozgalice, ali i zaista zabavne igre, a za našu godišnjicu uvek bi organizovala komplikovanu potragu za blagom u kojoj me je svaki sledeći putokaz vodio ka kraju, do mog poklona. To je njen tata svake godine za godišnjicu priređivao njenoj mami, i nemojte misliti da ne primećujem uloge polova, da ne kapiram aluziju. Ali ja sam odrastao u svom a ne u Ejminom domu, a poslednje čega se sećam da je tata poklonio mami bila je pegla koju je, neumotanu, ostavio na kuhinjskom pultu.

„Da se opkladimo koliko će ove godine da se naljuti na tebe?“, upitala je Go osmehujući se iznad čaše piva.

Problem s Ejminim potragama za blagom: nikad nisam uka-pirao putokaze. Za prvu godišnjicu, u Njujorku, provalio sam dva od sedam. To mi je bila najbolja godina. Uvod:

Ovo mesto je nekakva rupa u zidu,

Al' smo se jednog utorka jesenas sjajno poljubili tu.

Da li ste ikad kao dete učestvovali u takmičenju u spelova-nju? Onaj trenutak zbuđenosti pošto objave reč, dok prebirete po mozgu da vidite da li umete da je spelujete? Eto takav je bio osećaj, totalna blokada.